

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

A Bács-Bodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Megjelenik minden vasárnap
TELEFON 14 SZ.

Főmunkatársak
KISS GYULA SZENDY ISTVÁN

Felelős szerkesztő
BERKOVITS MÁRK
Belmunkatárs CSAJÁGI BERNÁT

Egész évre 8 K, féltre 4 K,
negyed évre 2 K
Egyes szám ára 20 fillér

Védekezzünk!

Irtó Dr. Gerlóczy Zsigmond egyetemi tanár.

II.

A kolera jelei meglehetősen gyorsan fejlődnek ki, sőt igen gyakran minden előzetesebb rosszullet nélkül gyors egymásutánban következő hányással veszi kezdetét. Máskor egy-két napi bányadtság, szédülés, étvágytalanság. Általános rosszullet jelzi a kolerát. A fertőzés pillanatától a betegség legelső tüneteinek megjelenéséig terjedő lapangási időszak nagyon rövid, rendszeren 2—3 nap.

A megbetegedés súlyossága tekintetében különböző fokozatokat lehet megkülönböztetni. Némelykor erősebb görcsön, émelygésen kívül komolyabb tünete nincs s a beteg pár nap alatt meggyógyul. Súlyos esetekben a beteg teljesen kimerül, szemei beesnek, bőre ráncos lesz, tagjai hidegek és megkékülnek. Irtózatot kinokat szenved egész testében, de főképpen lábikráiban fájdalmas görcsei vannak; majd melle is elszorul és küzködve kapkod levegő után; elhaló, csengés nélküli hangon jajgat és nyögi el rettenetes szenvedéseit.

A kolera kétségtelenül egyike a legveszedelmesebb fertőző betegségeknek. Általában a kolerásoknak több mint a fele meghal. A legutolsó 1892-93. budapesti kolerajárvány alkalmával a

beteg 58%-a halt meg. Érthető tehát, hogy a kolera ellen fokozottabb ovóintézkedések szükségesek.

Az ovóintézkedések elseje mindenestre a kolerás betegeknek legszigorubb elkülönítése.

Tekintettel a betegség borzalmas-ságára és arra, hogy lakásokban a beteg szennyes ruhaneműinek dezinficiálása nem lehet oly megbízható, mint arra berendezett kórházakban, legjobb, ha a kolerás beteget kórházba szállítják, még abban az esetben is, ha egyébként lakásában el lehetne különíteni is. Hát még akkor, amikor a lakásban többen vannak. A legnagyobb veszedelem a szegényeket fenyegeti, akik, ha közülük valamelyik megbetegszik, rendszerint nem hívnak azonnal orvost. Egy-két óra lefolyása alatt pedig a kolerás beteg folytonos hányásával szerteszéjjel szórja a bacillusok tömérdek millióit, melyek azlansokféle úton-módon beléjuthatnak a környezetében levők szervezetébe, illetőleg azok beszennyezett keze, cipője, ruhája és minden egyéb a lakásban levő holmija közvetítésével a lakáson kívül másokba is. Növeli a veszedelmet még az, hogy az ilyen lakásból kihordott szemét, vagy kiöntött szennyes víz a talaj felszínére jutva, nagy kiterjedésben szennyezheti a talajt, amelyen a kolera-bacillusok hihetetlen gyorsasággal és mennyiségben elszaporodván, egész városrész

szek lakosságát megfertőzhetik. Ilyenkor aztán már nem csupán a beteg közvetlenül terjeszti a bajt, hanem terjeszti minden, amit az ő hányadéka a legparányibb mértékben is beszennyezett, belekerül a kolerabacillus az utca porába, az ivóvízbe, az élelmiszerekbe és minden tárgyra, amivel érintkezésbe jöhetünk.

Különösen nagy a veszedelem akkor, amikor a kolerabacillus olyan időben kerül a talajba, amely idő az ő továbbszaporodására kedvező, amikor még az időjárás eléggé meleg. Ősz elején, de sőt ősz utóján is a nap sugarai még eléggé képesek átmelegíteni a talaj felső rétegeit, amelyek ha eléggé nyirkosak és szennyezettek, egészen kedvező feltételekkel rendelkeznek arra, hogy a kolera-bacillusok bennük ne csak megmaradjanak, de sőt el is szaporodjanak. Érthető tehát, hogy melegebb időjárás alkalmával jelentékenyen nagyobb a veszedelem, mert nagy kiterjedésben szennyeződhetik a talaj, míg a téli hideg a talaj szennyes anyagainak rothadására és nevezetesen a kolera-bacillusok szaporodására nem kedvező.

A védekezésnek a beteg szigorú elkülönítése után kétségen kívül leghatásosabb módját abban fogjuk megtalálni, hogy magát a betegség okozóját, a kolera-bacillust pusztítsuk el. — Az az eljárás, amely ehhez vezet, a fertőtlenítés, a dezinficiálás.

TÁRCA.

Nyugvó tenger.

Irtó Endrősi Sándor

Nem hajtják meg szívemet úgy
A vad viharok —
Mint te csöndes, nyugvó tenger,
Mint te meghatod.

Oh, e mély tekintet fénye
Mindent átfüröszt,
Ég és tenger szeliden ring
Egymás karja közt.

Ott fenn áldón, tündöklően,
Tisztán ég a nap,
Lenn a földön alszik minden
Rontó indulat.

Mint ha két bős testvér egymás
Karjaiba hull —
Allnak némán, és zokognak
Mozdulatlanul . . .

Sántaságom.

Emlékezés Deák Ferencre.

Irtó Vámbéry Ármán

Nem közönyös előttem, hogy Deák Ferenc
Közép-Ázsiából visszatértemkor jószágával

elhalmozott és alkalomadtán, akár szobájában, akár a Városligetben szívesen hallgatta úti élményeim elbeszélését. Egyszer Szentiványi megkérdezte az öreg úrtól, mért kedvel engem annyira, amire Deák azt válaszolta: „Azért, mert ez az ember másodfél lábbal (célozva sántaságomra) többet járt, mint más ember két lábbal.”

Hát bizony a sántaságom nemcsak hogy nem ártott, hanem hasznomra volt, mert ha nem lett volna testi hibám, a turkómán emberrablók minden lelki furdalás nélkül eladtak volna. Eltekintve ezen testi hibától, én csakis acélegészségemnek köszönöm az egész pályafutásomat. Szerintem az egészség azon sziklatalaj, melyen legnagyobb biztonsággal építhetjük jövőnk legbátrabb reményeit is, aki a küzdő emberségen segíteni akar, az legcélszerűbben cselekszik, hogyha szanatoriumok és kórházak létrehozása és fenntartásában fáradozik.

Miramare.

Irtó Prohászka Ottokár

Mióta először rám nézett végtelen, kék szemével a tenger, azóta megigézett s fogva tart. Nézem s szeretem én is. Ó be szép a tenger, végtelen kéksége lágyan átfoly a láthatáron a halványkék égbe; peremén

barna, sárga fehér vitorlák rengnek mint szétszórt virágszirmok a csendes tó tükörén. Nem haladnak hanem ringnak; jól érzik magukat az ég s a tenger, e két hű kebel ölelésében. Mindkettő hű, a hűség, a kekség színébe öltözve. Az égből tüzet s életet sugárzik; az életről lesz termékeny a tenger, miután az ég tüzet elnyelte s azáltal enyhítette; a tenger viszont hűs s lágy fuvalmat lehel az izzó, magas égre. Tűz és víz, látszólag ellentét; tulajdonképpen pedig a legmélyebb összhang; két hatalom, melynek küzködő chaoszából emelkedik ki a világ, hogy egyensúlyukban kifejlessze szépséget. E két végtelen, kék mezőben szemléljük az Isten „örök s hű gondolatait”. Tűz izzik minden virágban s víz foly ereikben; tűz hinti be aranyporral a napsugaras levegőt s víz vet könnyű, átlátszó selyemfátyolt a gesztenyés s olajtás lejtők festői körvonalaira.

Mikor szél fúj a tenger felől s hullám hullámra gördül, úgy tetszik, mintha millió kigyó siklának s gyűrűdenek felénk, melyek csak a part homokján öltik föl tájtékö tártjukat. Ilyenkor hűz, vonz magához e bübajos elem s mi engedünk vonzalmainak; mint puha, perzsa szőnyegen ereszkedünk hullámaiba s midőn az anyaföld elvesz lábaink alatt, akkor az Óceánnak pehelynél lágyabb, bársonynál puhább hullámai fognak föl s ölelnek át; nem visznek el magukkal,

A hatóságok ilyenkor már jóelőre figyelmeztetnek arra, hogy a tisztaságra nagy gondot fordítsunk. Tiszta legyen lakásunk, ruházatunk, testünk. Gondosan fertőtleníteni kell a kolerás beteg lakását. Ezt a munkát nálunk a központi fertőtlenítő intézet begyakorlott embereivel szakszerűen végzi. De fertőtleníteni kell fehérneműit, ágyneműit, ruháját butorait és mindent, amivel érintkezésbe jött. Egyébként a lakás alapos szellőzése, a bőséges levegő, valamint a napsugár mint minden fertőző betegség ellen, úgy a kolera ellen is a legbiztosabb segítője az embernek.

Amíg a kolerás beteg szigorú elkülönítése, valamint lakásának, butorainak, ruhaneműinek fertőtlenítése a hatósági, hogy úgy mondjam hivatalos védekezésnek leginkább kiemelkedő része, amelylyel a beteg környezetének csak annyiban van gondja, hogy azokat szorgalmazza és a hatóságot ebbeli munkájában támogassa, addig minden egyes ember magamagát külön is kell, hogy védelmezze. Ha valami ellen, úgy különösen kolera ellen igen hatásos ez az egyéni védekezés.

Amikor kolera veszedelme fenyeget, a hatóságok nyilvános intő fölhívása jóformán csupa olyan tanácscsal van tele, ami az egyes ember magatartására vonatkozik. Vörösfonalként húzódik végig ezekben a tanácsokban a tisztaság nagy jelentősége.

A tisztaság mindenkori és minden körülmények között a legbiztosabb védelmet nyújt mindenféle fertőzés ellen, de talán egyik fertőző betegség ellen sem védelmez annyira, mint éppen a kolera ellen.

HIREK

— **Dr. Baloghy Ernő Kulán.** A verbászi választókörzet népszerű orszgy. képviselője: Baloghy Ernő dr. a múlt vasárnap d. u. minden előzetes bejelentés nélkül Kulára érkezett s ut tartózkodott másnap d. u. 5 óráig. Fogadtatása iránt természetesen, minthogy látogatásáról előzetesen senkit sem értesített, semmiféle intézkedés sem történt; megérkezésének híre azonban csakhamar köztudomású lett és már vasárnap délután sokan fölkeresték a Hungáriában volt lakásán. A

hanem emelnek, telemelnek, hogy belássuk a környékét, azután ismét lehúznak a mélybe s nem látunk már mást, mint hullámvölgyet s eget. Az élet tengerén is így van; ha magasan állunk, többnyire a földet nézzük, ha pedig a mélybe szállunk, akkor az égre tekintünk.

Szép, szép a tenger, a legfölségesebb szépség, szép, mert egy darab földbeszakadt égből. Az Isten átka nem érte, mert nem volt az ember hazája; azért szépség is érintetlen s bája homálytalan. Hullámai tisztátlan meg nem tűnnek s kidobják ismét a mótelyes földre; nincsen bennük trespedes, könnyen megindulnak; engedelmeskednek a szélnek, mely a szellem képe. Maguk meg nem rothadnak, mert a kesernyés sót, a bölcsesség savát szomjazzák s élvezik. A tenger a termékenység, a fejlődés bölcsője; fölötté lebegett „kezdetben“ az Isten lelke. A legnagyobb erő rejlik cseppjeiben, a gőz, az ember trónjának első zászlója. Hullámaiban a zsoltáros az Isten dicséretének majd lágyan zsongó énekét, majd dörgő hozsannáját hallja. A tenger a legfogékonyabb az ég benyomásaira; tőle veszi színét s vidám, nyílt tekintetét. Az igazi bölcseséget is jelzi, mert gyöngyeit s kincseit a mélységben rejtegeti; mélységét nem tárja ki senkinek; vásárt, zajt, utcát, mohot nem ismer; elég magamagának.

képviselő Verbászról jött hozzánk, a hol szintén egy egész napot töltött és ottani, valamint itteni tartózkodását arra használta fel, hogy választóinál látogatásokat tegyen és velük közvetlenebb érintkezésbe lépjen. Kula közönsége hétfőn délben szépen sikerült közebédet rögtönzött képviselőjének tiszteletére, melyen mintegy 60 választó vett részt, s amelyen a járási hatóság nevében Radich Aladár szolgabíró, Kula közönsége nevében Berkovits Rezső selyemszalaggyáros és a kulai iparosok nevében Fejes István ipartestületi alelnök üdvözölték az orszgy. képviselőt. Berkovits Rezső felköszöntőjében egyuttal arra is fölkerde, hogy a napirenden levő nagyfentosságu politikai kérdésekről is nyilatkozni szíveskedjék. Dr. Baloghy Ernő nyomban és készséggel eleget tett ezen kívánságnak és csaknem egy óra hosszat tartó beszédben részletezte a politikai életben uralkodó reformeszméket s mindegyikhez hozzáfűzte a saját, szabatosan körvonalozott véleményét is. Ezek között legfontosabbak azon kijelentései, hogy az orsz. betegsegélyző törvény nem bizonyult jónak és alapos revidálásra szorul; a pluralis szavazati jognak magyar nemzeti szempontból híve és végül az önálló magyar nemzeti bank föllállítását szükségesnek tartja. A szepszámú figyelmes hallgatóság nagy tetszéssel fogadta a nagyszabásu, beszámoló beszédnek is beillő felköszöntőt és végül lelkes éljenzéssel fejezte ki a képviselővel való egyetértését. A közebédén résztvevő társaság végül Szóke István indítványára táviratilag üdvözölte vármegyénk főispánját: Fernbach Károlyt. — Dr. Baloghy Ernő innen egyenesen Zomborba utazott vissza.

— **Az első ártézi kút Kulán.** Napok óta szakadatlanul folyt a munka a Ferenc József-téren levő első ártézi kút furásán, míg végre a múlt péntekről szombatra virradó éjszakán 171 meter mélységben a vastag homokrétegben sikerült egy olyan medencét kimosni, amelyből az ártézi víz a föld színére felszökött. A víz mintegy 3-4 cm. vastag sugárban ömlik ki a csőből, de hogy a minősége is megfelelő-e, azt majd csak a vizsgálat fogja megállapítani.

— **Elmaradtak a lengyelek.** Jelentettük lapunk múlt számában, hogy e hó közepén Sztamirovsky Tadeusz galicziai gazdasági egyesületi főfelügyelő és lovag Lukaszkievics Cseszlav hírlapíró vezetése mellett mintegy 8-10 lengyel úri emberből álló társaság látogat el Kulára. A lengyelek illő fogadtatása iránt kaszinóink választmánya minden intézkedést idejében megtett, a Kulai Dalárda is elkészült arra, hogy a lengyel társaságnak itteni tartózkodását minél kellemesebbé tegye; de a társaság az utolsó pillanatban táviratilag lemondott tervezett látogatásáról. A társaság, amely utólag csak 4-5 tagra zsugorodott össze, Budapesten rekedt meg és innen csak annyit sürgönyözött Kulára, hogy lejövetelük lehetetlen. Elmaradásuk oka ismeretlen.

— **Csak egy virágszálat!** Hogy csak egy virágszálat adjunk a halottak koszorújából a halál jegyeseinek élete visszaváltására, — ezzel a jelszóval nagyszabásu akció indul vármegyénkben és községünkben. Vármegyénk alispánja nemes szívetől indítatva maga vette kezébe a belügyminister által engedélyezett könyöradománygyűjtést. A vármegye összes főszolgabíróit fölhitva közreműködésre. Es ennek a buzgóságnak köszönhető, hogy még a legkisebb falucsakában is megindul az egyesület gyűjtőtársolyába a gyűjtés. A tarsolyok izléses kivitelűek; oldalukon ezzel a fölirattal: „Adakozzunk a tüdőbetegeknek!“ Van egy nyilatás az adomány befogadására. — E hó 24-én indul meg a gyűjtés s célja mintegy száz szegénysorsu folyamodó tüdőbeteget azonnal szanatóriumba helyezni, ezenfelül új intézményeket, főleg dispansereket létesíteni a tüdőbetegeknek. Minden egyes ridikülben megszámlált összeget az egyesület hivatalos lapja külön nyugtáz. Örömmel írjuk, hogy az emberszeretet nemes versenyében a mi vármegyénk és községünk előjár s nemeslelkü hölgyek a temetői gyűjtést is kezükbe vették. Községünkben a gyűjtést dr. Buday Pál főszolgabíró nemeslelkü neje és Mezey Zsigmond kir. közjegyző

végzi, kik igazán nemes szívre valló buzgósággal fáradoznak azon, hogy községünkben tekintélyes összeg jusson a szegénysorsu tüdőbetegek megmentésére.

— **Kucora község** előjárósága a községi jegyzői lak építési munkáira 18170-52 K. előiránnyal versenytárgyalást fog tartani, amelyhez október 25-én d. e. 11 óráig fogad el ajánlatokat. Az árlejtési feltételek, költségelőirányzat, tervrajz és műszaki leírás a községi jegyzői irodában megtekinthetők. A teljes szövegű kiírás lapunk hirdetései között található.

— **Uj postamesternő.** A temesvári posta-és távirada igazgatósága Bács községbe ki-nevezte Zombory Demerác Blankát, néhai Zombory László volt ujvidéki ügyvédnek, özvegyét postamesternőnek, a ki e minőségében állását már november hónapban el is foglalja.

— **Halálozás.** Czedler János zombori ügyvéd, a zombori önk. tüzoltó-egylet megalapítója és örökös főparancsnoka e hó 10-én a szabadkai kórházban, melynek elmeógyógyászati osztályán körülbelül fél év óta ápoltatott, életének 77. évében meghalt. Temetése nagy és élénk részvét mellett e hó 12-én ment végbe.

— **Kishegyesi ember amerikai közjegyző.** Amerikalapokban olvassuk, hogy a kishegyesi születésű Völgyi Gyula, ki 1902. évi október 15-ike óta van Amerikában, a new-yorki állami kormányzó által közjegyzőnek neveztetett ki New-Yorkba.

— **Az ügyvédek nyugdíja.** Günther A. igazságügyminister rendeletet intézett az összes ügyvédi kamarákhoz. Felszólítja őket, hogy az ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetek közgyűlésének megtartása céljából az intézeti tagokat mielőtt válasszák meg és a névsorokat november végéig közölgék a miniszteriummal. Günther ugyanis már január elsejével életbe akarja léptetni a törvényt, ami ügyvédi körökben nagy örömet keltett.

— **Ártézi kutak a megyében.** A megyei egészségügyi bizottság a megyebeli községekben létesítendő ártézi kutak iránt tett a vármegyéhez javaslatot. A terv tanulmányozásával az alispánt bízták meg.

— **A vasárnapi munkaszünet** kiterjesztése a postán. A kereskedelmi minister legújabb intézkedésével a postán az eddig megállapított vasárnapi korlátozott felvételi szolgálati időt október elsejétől kezdve a naptárban piros betűvel jelzett összes ünnepnapokra kiterjesztette. Nagyobb vidéki kincstári hivatalban, ahol a helyi méltánylást érdemlő körülmények ezt igazolták teszik, az igazgatóság elrendelte, hogy a különben munkaszünetes ünnepnap délutánjának bizonyos meghatározott órájában az ajánlott levelek felvétessenek.

— **Ellopott fal.** Hogy csizmát, fát, deszkát, kenyeret, ruhát és az Isten tudja, mi mindent lopnak, arról hallotunk. De, hogy egy egész nagy falkeletést ellopjanak, az nem igen fordult elő. Goldschmidt Zsigmond bajai gőzmalomtulajdonossal esett meg ez a nem mindennapi dolog. A Szegedi-ut és Vöröstáblás-utca sarkán lévő kaszálójának az egész falkeletését ismeretlen tettesek ellopták. Goldschmidt a különös lopásról megtette a feljelentést.

— **Az új gazdasági cseléd-törvény** november elsején lép hatályba. A belügyminister rendeletileg arról értesítette a hatóságokat, hogy a gazdasági cseléd-törvényt november elsejével lépteti életbe. Azért választotta a minister ezt a terminust, mert ilyenkor kötik leginkább a munkaszerződéseket a legközelebbi gazdasági esztendőre. A minister a hatóságoknak külön figyelmébe ajánlja, hogy a gazdasági munkásokat az új törvény életbeléptérére külön is figyelmeztessék. Ez azért szükséges, mert az új törvény értelmében minden egyes munkásnak cseléd-könyvet kell váltani. November elsejétől egy gazdásznak vagy földbirtokosnak sem szabad oly munkást szerződtetni, aki ily könyv birtokában nincs. A kérdéses könyvet a gazdasági cseléd attól a községi előjáróságtól kapja, ahol egy évig lakott. Ha ez az eset nem forog fenn, akkor elegendő ha két tanuval igazolja személyazonosságát.

50 koronáért 100 meter 38 mm. széles jelvény szalagot szállít egyesületeknek, dalárdák-nak, sportegyleteknek *Berkovits Rezső első magyar selyemszalaggyára Kulán*

— **Chrysanthemumok.** Utasok és kutatók, kik Japánban megfordultak, régen tudták, hogy a ma oly hatalmas jelentőségre emelkedett virág gazdag keleti szigetországban chrysanthemumok csodás nagyságban és megszámlálhatatlan változatokban neveltek és kultiváltak. Mint minden, a mi ezen csodás exotikus országból azon időkben szárnyra kapott, úgy az akkori jelentések is kétkedéssel fogadtattak és csak félig-meddig találtak hitelt. Végre mégis, körülbelül 32 évvel ezelőtt, angol kertészek odautaztak meggyőződni e csodaviágról. És nem hiába, — szakavatott látásukkal, csodálattal és bámulattal telve szemlélhették azt az óriási nagyságot és nem sejtett alakot, melyeket e jelentéktelen és szerény kerti növény a japán kertészek művészete és szorgalma folytán elővariált. Tanulmányozták tenyésztését és életmódját behatóan és a legpompásabb fajtáknak nem csekély számát magukkal hozták Európába. Itt aztán több évi aklimatizáció (éghajlathoz való hozzászoktatás) és tenyésztési kísérletek után csakhamar a tökéletesség ugyanoly magas fokára emelték a chrysanthemumot, mint a milyent a japán előképek felmutattak. Angliából legott elterjedt a chrysanthemum-tenyésztés Franciaországba és Észak-Amerikába s a sok meglepő eredmény valóságos chrysanthemum kultuszt teremtett a versenyző kertészek között, — rövid időn belül az összes kertészkedő országokban igaz lelkesedéssel tenyésztették. Hazánkban az ismert Mühle Árpád temesvári cég kertészeti telepe volt az, hol legelőször neveltették fel chrysanthemumok mesés nagyságú virágokkal és ugyancsak onnan kerültek ezen óriásvirágok a közönség közé. Mühle Árpád úr Angliában és Amerikában a legelső chrysanthemum-tenyésztőknél behatóan tanulmányozta tenyésztését a ma oly ünnepezt teli virágnak és a magyarországi éghajlathoz való több évi hozzáalkalmazkodással elért végre ugyanoly nagyszerű eredményeket, mint a milyeneket az angol és amerikai tenyésztők elérték. Tapasztalatait a múlt évben megjelent „A Chrysanthemum Tenyésztése”, saját kiadás, ára 2 K — című művében leírta s évenként megjelenő őszi árjegyzéke, mely érdeklődőknek kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik, mindig felsorolja a legszebb és legújabb fajtákat, a melyek azt őszi hónapok folyamán virítani fognak és ugyanakkor szétküldésre kerülnek.

— **A korom** kitünő izgató- és trágyaszor a kertben, valamint óvatossággal alkalmazva, számos cserépnövényeink számára is. Elősegíti a növést, új termőerőt kölcsönöz a növénynek, előzi a férgeket s nagy befolyással van a virágok színelakulatára. A rózsák levelei, ha korommal trágyáztuk, sokkal bujább, sötétebb zöld színt kapnak, dúsabban virágoznak s csak keveset szenvednek kártékony rovaroktól. Földi eprek melyekre télen kormot hintünk, sokkal erőteljesebben hajtának ki és szebb és nagyobb gyümölcsöket teremnek. A hagymára való befolyását legjobban ismerik mindenütt, s ezért alkalmazzák is azt leggyakrabban a metélő hagyma behintésére. A kormot mindig a kertbe, pázsitra vagy a vetemény és virágágyakra kellene kihordani; ez a csekély veszélyesség megtérül a bővebb termés által a veteményes kertben, a növények szép virágzása által a virágos kertben, s a pázsit szép, leveles zöldje által. Ha cserepes növényre akarjuk a kormot alkalmazni, előbb forró vízben feloldjuk s ebből nem nagy mennyiségű oldatot keverünk az öntözésre szánt vízhez. A cserepes növényeket azonban csak akkor szabad korommal trágyázni, ha teljes növényben vannak; a nyugalmi időszakban nem hogy használja, sőt inkább kárt okoz.

— **Gözfürdői napok Kulán.** Vasárnap, hétfőn, szerdán, csütörtökön és szombaton férfiak; kedden és pénteken nők számára. Kádfürdők naponta, férfiak és nők számára. Fürdő nyitás reggel 6 órakor. Kádfürdő 7 órakor.

Gabona árak: Budapestén:			
Buza	—	—	11.90
Zab	—	—	8.20
Tengeri 1909 májusra	—	—	7.44
Kulán:			
Buza	—	—	11.—
Zab	—	—	7.40
Csőves	—	—	6.—

Csődtömeg-eladás!

Schladt Henrik közadós ujsziváci lakos csődügyében a csődválasztmány határozata folytán közhírré teszem, hogy a csődleltár 22-26, 28-39, 41-43, 45-55, 60-61-66-68, 70 és 71 tételszámai alatt felvett, Ujszivácon a Schladt-féle gőzmalom helyiségeiben és telkén levő ingóságok külön egytömegben, — továbbá a csődtömeg és Schladt Henrikné közös tulajdonát képező, a csődleltár 56-59-62, 72-80, 82-93 tételszámai alatt felvett, Ujszivácon fekvő Schladt Henrik-féle gőzmalom és malomfelszerelés, valamint a mellette épült lakház, úgy a ház- és malomtelek szintén egytömegben egészben ajánlati verseny útján a következő feltételek mellett fognak eladani:

1. Venni szándékozók a becsérték 10%-át készpénzben tartalmazó zárt írásban ajánlataikat, melyekben az ajánlattevő pontos lakcíme, valamint annak kijelentése is foglaltassék, hogy az ajánlattevő ismeri a hirdetmény feltételeit, és azoknak magát aláveti **1908 november 10-én d. u. 3 óráig Dr. Strasser Lajos zombori ügyvéd,** választmányi elnök kezéhez eljuttatni tartoznak. Később beérkező ajánlat figyelembe nem fog vétetni.

2. A választmány a beérkezett ajánlatok felett 1908 november 10-én d. u. 3 órakor határoz, fentartván magának a jogot, hogy esetleg az összes ajánlatokat is visszautasíthassa.

3. Azon ajánlattevő, kinek ajánlata elfogadtatik, erről való értesítés vételtől számított 8 nap alatt tartozik Zomborban a tömeggondnoknál jelentkezni és tőle a megvett tárgyakat készpénzfizetés ellenében átvenni, ennek elmulasztása esetén a letett 10% készpénzbeli bánatpénzt elveszíti és az eladott tárgyak a választmány által meghatározandó módon vevő költségére újabb eladás alá fognak kerülni.

4. A vételi illeketet vevő köteles viselni és a vételár lefizetésével egyidejűleg leróni.

5. A tárgyak minőségeért, mennyiségeért, netáni hiányokért, a leltárban mutatkozó esetleges számítási hibákért a csődválasztmány felelősséget nem vállal.

Az eladásra szánt tárgyak alolirott csődtömeggondnok közbenjöttével megtekinthetők, ugyszintén a tömeggondnoknál a leltár is megtekinthető és erről kívánatra másolat is kapható.

Zombor, 1908 szept. 18.

Halász Dávid
tömeggondnok

2721 sz. 908.

Árlejtési hirdetmény

Szond község előjárósága a jóváhagyott terv és költségvetés alapján **jegyzői lak építési munkálatainak** biztosítása végett Szond község házában **1908 november 10-én d. e. 9 órakor** szóbeli árlejtést tart, melyre a vállalkozókat meghívjuk azzal, hogy az árlejtés megkezdése előtt az előírányzati összegnek 10%-át bánatpénz címén készpénzben vagy elfogadható értékpapírban letenni tartoznak.

A tervezet, költségvetés és árverési feltételek a jegyzői irodában hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A jegyzői laknak felépítési költségei **1906.08 K-ban** vannak előírányozva. Szond, 1908 okt. 10.

Sztrilich Jenő
jegyző

Vidákovits András
1-2
bíró

2121 1908 sz.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Kucora községben ujonnan építendő községi **jegyzői lak építési munkálatainak** biztosítására Kucora község előjárósága ezennel nyilvános írásbeli egységes versenytárgyalást hirdet.

Az építkezési összes költség **18170.52 K-ban van előírányozva**, melynek 10%-át képező bánatpénzt készpénzben vagy ily értékű óvadékképes értékpapírban az ajánlattevők a versenytárgyalás megejtése előtt Kucora község házipénztárába befizetni s az erről szóló igazoló nyugtát az ajánlatokhoz bemellekelni tartoznak.

A 83000 1907 sz. B. M. közszállítási szabályrendeletben foglalt intézkedések szoros betartása, az előírt minta szerinti ajánlatok készítése és felszerelése feltétlenül megkívántatik s csakis a szabályrendelet intézkedései szerinti iparosok és vállalkozók vehetnek részt a versenytárgyaláson az építési anyagok szabályszerint megkívántató helyről való szállításának betartásával.

A munkálat együttesen egy vállalkozónak fog kiadatni, fentartván azon jog, mely szerint a beérkezett ajánlatok közül, tekintet nélkül az ajánlati összegre, szabadon választassék avagy egyáltalában az ajánlatok közül egy se fogadtassék el.

Az árlejtés eredményeként kötött szerződés a községre csak felsőbb jóváhagyás után után míg vállalkozóra azonnal kötelezővé válik, s az építési munkálatot a vállalkozó 1909. évi április 1-én megkezdni, legkésőbb **1909. október 31-ig** teljesen befejezve átadni köteles és a végleges döntésig ajánlattevők ajánlataikkal kötelezettségben maradnak.

Vállalkozónak a kikötött vállalati összeg 4 egyenlő részletben fog kiutalványoztatni s kötelezetetik vállalkozó egy évi jótállásra, mely idő letelte után megejtendő utófelülvizsgálat után lesz bánatpénze kiutalványozva, azonban minden kamattérítés nélkül.

A versenytárgyalás Kucora község tanácsstermében **1908. október 25-én d. u. 3 órakor** fog megtartatni, mely alkalommal az 1908. október 25-ig napjának délelőtti 11 órájáig beérkezett zárt ajánlatok is felbontatnak, míg a később érkezők figyelmen kívül hagyatnak.

A munkálatra vonatkozó árlejtési feltételek, költségelőírányzat, tervrajz és műszaki leírás a jegyzői szobában a hivatalos órák alatt betekinthezők.

Kucorán, 1908. okt. 11.

Szakácsy Sándor
jegyző

Zsilnik Mihály
bíró

A bácsalmási járás fősolgabírójától.
5478 sz. 908.

Pályázati hirdetmény

Bácsbodrog vármegye bácsalmási járásához tartozó Madaras községben lemondás folytán megürült és évi 800 kor. fizetéssel javadalmazott községi **irukai** állásra pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtókat, hogy kellően felszerelt kérvényeiket hivatalomban **november 1-ig** nyujtsák be.

Bácsalmás, 1908. október 2.

Koller fősolgabíró

HÁZELADÁS ...

Kulán, Árpád-út 1122. sz. ház szabadkézből eladó vagy bérbeadó. Bővebb felvilágosítást ad

Elesánsky Iván
járásb. iroda-vezető Kulán

Az idény legdivatosabb ujdonságai:

czipők, kalapok, sapkák, nyakkendők, fehérnemű, női felöltők és minden más uri- és női- divat-czikk legjutányosabban kaphatók „KARDOSNÁL” Kulán

764 sz. bv. 1908.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. LX. tc. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszem, hogy a kulai kir. jbiróság 1907 évi V. 520 2 sz. végzése következtében Magyarits Ferenc javára 199 26 K s jár. erejéig foganatósított biztosítási kielégítési végrehajtás útján felül lefoglalt és 717 K-ra becsült: butorneműből álló ingóságokat nyilvános árverésen eladom.

Mely árverésnek a kulai kir. jbiróság 1908 évi V. 520/2 sz. végzése folytán Kulán, Széchenyi út 639 a sz. házban leendő eszközlésére 1908 november 3-án d.e. 8 óráját határidőül kitűzöm és ahhoz a venni szándékozót oly megjegyzéssel hívom meg, hogy az érintett ingóságokat az 1881. LX. tc. 107 és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladom.

A végr. törv. 111 §-a értelmében mindazokat, akik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben az, hogy részükre a foglalás korában eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, felhívom, hogy elsőbbségi igényüket a foglalás megkezdéseig nálam írásban, vagy szóval jelentsék be.

Kula, 1908 október 18.

Kanyó, kir. bir. v. hajtó

IFJ. KOVÁCS SÁNDOR, KULÁN

Ajánl jó, tartós és formás (hazai gyártmány) **Kobrak-cipőket** (A világ minden tájékán hordják)

Továbbá ajánl férficipőkben elsőrangú minőségben világhírű **AMERIKAI cipőket** amelyekben a tyúkszemek teljesen elmúlnak

A mosás akár a tánc,
Fáradtságba nem kerül,
Schicht szappant ha használsz,
Még szived is örül.

Schicht szarvasszappana
csodálatos, hathatós tisztítóerejét sajátos előállításának és a legjobb nyersanyagok leg gondosabb kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana
kíméli a kezeket és a fehérneműt!
Megtakarít fáradtságot és veszélyes
kíméli eméltfogva az egészséget!
Megtakarít pénzt, időt és munkát!
Tisztasága 30.000 koronával
szavatoltatik.

Az őszi és téli idény ujdonságai!

Megérkeztek a valódi és szebbnél-szebb angol szövetek, és dús választékban hazai ujdonságok. Öltönyök, felöltők, téli kabátok a legújabb divatlap szerint készülnek. Gyönyörű mintájú selyem és szövetmellényekből nagy választék. Kérem a t. urakat, hogy az őszi és téli idényre szükséges öltönyöket, felöltőket és télikabátokat már most megrendelni sziveskedjenek, továbbá kérem mindazon t. urakat, akik még eddig nem nálam rendeltek öltönyeiket, tegyenek egy próbarendelést.

PONGRÁCZ A. SÁNDOR, URI-SZABÓ
Kulán (a Ferenc-József-téri bérpalotában)

560 és 687 sz. bv. 1908.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. tc. LX. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszem, hogy a kulai kir. jbiróság 1908 évi V. 354 4 és 330 8 sz. végzése következtében Németh Adolf és Usztanek Antal javára 230 93 K és 125 K s jár. erejéig foganatósított biztosítási kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 717 K-ra becsült: butorneműből álló ingóságokat nyilvános árverésen eladom.

Mely árverésnek a kulai kir. jbiróság 1908 évi V. 354 és 330 sz. végzése folytán Kulán, vasuti utca 639 a számú házban leendő eszközlésére 1908. okt. 20-án d. e. 8 óráját határidőül kitűzöm és ahhoz a venni szándékozót oly megjegyzéssel hívom meg, hogy az érintett ingóságokat az 1881 LX. tc. 107 és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladom.

A végr. törv. 111 §-a értelmében mindazokat, akik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben az, hogy részükre a foglalás korában eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, felhívom, hogy elsőbbségi igényüket a foglalás megkezdéseig nálam írásban, vagy szóval jelentsék be.

Kula, 1908 okt. 6.

Kanyó, kir. bir. v. hajtó.

787 sz. bv. 1908.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszem, hogy a kulai kir. jbiróság 1908. évi V 551/2 sz. végzése következtében Tolveth Gustáv javára 3000 K s jár. erejéig foganatósított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2203 K-ra becsült: borok és korcsmái berendezésből álló ingóságokat nyilvános árverésen eladom.

Mely árverésnek a kulai kir. jbiróság 1908 évi V 551/2 sz. végzése folytán Óverbáson Damjanics utca 92 sz. házban leendő eszközlésére 1908 október 20-án d. u. 3 óráját határidőül kitűzöm és ahhoz a venni szándékozót oly megjegyzéssel hívom meg, hogy az érintett ingóságokat az 1881. évi LX. tc. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladom.

A végr. törv. 111. §-a értelmében mindazokat, akik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben az, hogy részükre a foglalás korában eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, felhívom, hogy elsőbbségi igényüket a foglalás megkezdéseig nálam írásban, vagy szóval jelentsék be.

Kula, 1908. október 6.

Kanyó, kir. bir. v. hajtó.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy Kulán

vegyészeti ruha tisztító intézetet

rendeztem be úgy női- mint férfi-ruhákra, bármily zsírfoltosak vagy pecsétesek legyenek azok, valamint csipke- vagy szövetfüggönyöket, szőnyeget tisztítok és festek olcsó ár mellett.

A n. é. közönség pártfogását kérve, vagyok tisztelettel 8-20

Kleiner József kelme- és selyem-festő, vegyészeti Kula, Kossuth Lajos utca

MÁSOLÓ KÖNYVEK

1000, 500 és 200 lappal, a legolcsóbb árban kaphatók

Berkovits Márknál
Kulán

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Városliget körút 68,
Által a legjutányosabb áron mellett ajánljuk:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalók, jérgány-cséplőgépek, nehérsé cséplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, keszáló- és aratógépek,
szónagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr.
kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoricza-
morzsolók, dárálóok, őrlőmalmok, egytetemes
szecskék, 2- és 3-vasú ekék, és minden
egyéb gazdasági gépek.

Sirolin

Ez az új etvágyat és a testszárazságot, szűzöl-
tetet a köhögést, vialadékok, éjeli izzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, számar- köhögés, skrofulozis, influenza

ellen szüntalan tanár és orvos által raponta ajánlva.

Miuthogy értékesen sténzálókat is kímélnek, kérjen mindenkor
„Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárak-
ban. — Ár: Svogentlat 4.— korona.